

HITKÖZSÉGI HÍRADÓ

NEM AZ A ZSIDÓ, AKINEK A SZÜLEI AZOK VOLTAK, HANEM AKINEK A GYERMEKE IS AZ LESZ! (Simon Peres)

Az Auschwitz album Komáromban

Önkéntesek kerestetnek

Június 7-től egy hónapon át a komáromi zsinagógában vendégeskedik a budapesti Holokauszt Emlékközpont utazó kiállítása, az Auschwitz album. A KZSH ezzel a tárlattal kíván méltó emléket állítani a 65 évvel ezelőtt deportált komáromi zsidó közösségnek. A kiállítás teljes anyagát szlovák és magyar nyelven tekinthetik majd meg az érdek-

lődök. A rendezvény a Magyar Köztársaság Pozsonyi Kulturális Intézete támogatásával valósul meg. Az esemény sikeres lebonyolításához önkéntes tárlatvezetőket keresünk, akiket a budapesti intézmény munkatársai Komáromban képeznek majd ki. Jelentkezni 2009. április 15-ig lehet a KZSH titkárságán és a kile@menhaz.sk címen.

Széder este

Az előző évekhez hasonlóan az idén is megrendezzük hagyományos Széder esténket a Menház Wallenstein Zoltán termében az ünnep második estéjén. Az eseményre **2009. április 9-én, csütörtökön 18:00-kor** kerül sor, Megyes Pál vezetésével. A kóser vacsorát Budapestről biztosítjuk. A részvételi díj 2 EUR (támogatóinknak köszönhetően). Jelentkezni lehet a KZSH titkárságán és a kile@menhaz.sk címen 2009. április 2-ig!

Komáromi Napok

A Komáromi Zsidó Hitközség 2009-ben is bekapcsolódik a Komáromi Napok rendezvénysorozatba. Április 26-án, vasárnap 13:00-tól a nyitott kapukkal várja az érdeklődőket Menház. Megtekinthető a Schnitzer Ármin Mikromúzeum kiállítása is.

14:30-tól a budapesti DAVID KLEZMER QUINTET és Klein Judit adnak koncertet a zsinagógában. A belépés ingyenes. A koncert a Magyar Köztársaság Pozsonyi Kulturális Intézete támogatásával jön létre.

Minden érdeklődőt szeretettel várunk!

Élmények szombatja

Stiefel rabbi és Biczó Tamás, kántor a komáromi Havdalan. Az eseményről bővebben lapunk 3. oldalán olvashatnak.

Támogatónk

nka

Nemzeti Kulturális Alap

Mazi Tov!

Ezúton gratulálunk a **Vajnorsky családnak** Izraelben, Teri néni második dédunokája megszületése alkalmából!

A titkárság hírei

A KZSH titkárságának munkarendje Pészach ünnepe alatt:

2009. április 8. szerda	Erev Pészach	zárva
2009. április 9. csütörtök	Pészach I. napja	zárva
2009. április 10. péntek	Pészach II. napja	zárva
2009. április 11. szombat Shabat		zárva
2009. április 12. vasárnap	félünnep	zárva
2009. április 13. hétfő	félünnep (húsvét)	zárva
2009. április 14. kedd	félünnep	nyitva
2009. április 15. szerda	Pészach VII. napja	zárva
2009. április 16. csütörtök	Pészach VIII. napja	zárva

Április 17-től a nyitva tartás a megszokott rend szerint alakul. Fogadóórák: hétfő 15:00-17:00, csütörtök 10:00-12:00. Mindenkit szeretettel vár Haas Judit irodavezető (tel: 7731-224, e-mail: menhaz@menhaz.sk)

Kérjük a támogatását!

Kedves Olvasónk! Kérjük, lehetősége szerint támogassa a Komáromi Zsidó Hitközség programjait, a HH megjelenését, épületeink, temetőnk felújítását.

2008. január 1-től támogatását az alábbi bankszámlaszámokra küldheti (támogatás személyesen a KZSH titkárságán és csekken is lehetséges):

Korona és devizaszámlák egyaránt!

Belföldi átutalás Szlovákiából:

26384962/0900 – Slovenská sporiteľňa vagy
10103804/5200 – OTP Slovakia

Nemzetközi átutalás külföldről:

A KZSH címe: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovakia

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Bakunk címe: Slovenská sporiteľňa, Palatinova 33, 94501 Komárno
vagy

IBAN: SK525200000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Bankunk címe: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Köszönjük!

Magyarországi olvasóink figyelmébe: Kedves Olvasónk!

Kérjük, hogy az egyházaknak adható személyi jövedelemadója 1 százalékát a Magyarországi Zsidó Hitközségek Szövetsége (MAZSIHISZ) részére ajánlja fel a 0358-as technikai számon. A MAZSIHISZ rendszeresen támogatja a KZSH munkáját!

Faliújság rövid hírek

✧ A KZSH-t, a HH-t és a Shalom klubot támogatták: Boček Péter (Kassa), dr. Gábor Tibor (Nagykürtös), Navon család (Bnei Brak) és anonimitásukat kérő adományozók. Köszönjük!

✧ Márciusban további új kiadványokkal gazdagodott a Spitzer Béla Kiskönyvtár. Purimra beszereztük a Purimi Zsidongót, Verő Bán Linda rebecen sorozatának második kötetét, melyet az élmények szombatján osztottunk szét a résztvevő gyermekek között.

✧ Megkezdődött az idei mártírnepok előkészítése. Komáromban június 7-én, 10:30-kor emlékezünk. A Nagymenyi azkara pedig június 14-én, 17:00-kor lesz. A régió további megemlékezéseiről áprilisi és májusi számunkban olvashatnak.

✧ A KZSH képviselői részt vettek Fazekas László püspök úr beiktatásán a komáromi református templomban.

✧ Levélben kereste meg a KZSH-t PHDr. Rudolf Kuklovský, a vágsellyei Maceva polgári társulás vezetője (www.maceva.sk). A társulás és a KZSH megegyeztek abban, hogy a jövőben szorosan együttműködnek különböző programok és a Holokauszt oktatás megszervezése terén.

Hitközségi Híradó (Spravodaj) – a Komáromi Zsidó Hitközség lapja (mesačník ŽNO v Komárne). Alapítva 5756-ban (1996), **főszerkesztő** – séfredaktor: Paszternák Tamás (tamas.paszternak@menhaz.sk), Paszternák András (andras.paszternak@menhaz.sk), **munkatársak** – spolupracovníci: Haas Judit, Mgr. Piczek Ferenc, **tördelőszerkesztő** – grafická úprava: Saláth Richárd, **olvasószerkesztő** – jazyková korektúra: Vadász Magda (Budapest), Paszternákné Kertész Zsuzsanna (Komárom), Katarína Potoková (Nitra), **nyomtatás** – tlač: Nec-arte Kft., Komárom, a **KZSH címe** – adresa ŽNO: Židovská náboženská obec, Eötvösa 15, 945 01 Komárno, Slovakia, tel.: 00421/35/7731-224, e-mail: kile@menhaz.sk, tel./fax: 00421/35/7725-355. **Regisztrációs szám:** EV 2673/08. **ISSN** 1337-091x. **Lapunk Önnek készült, kérjük ne dobja el!** S finančnou podporou Ministerstva kultúry Slovenskej republiky – a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával.

TRADÍCIÓ - a komáromi zsinagóga hitéleti oldala

Élmények szombatja – Shabat Komáromban

Évezredes vita, hogy a zsidóság tartotta meg a szombatot vagy a szombat a zsidóságot. Március második szombatján rég nem látott eseményre került sor a teljesen felújított Wallenstein Zoltán teremben.

Az élmények szombatja célja az volt, hogy visszahozzunk valamit a régi idők hangulatából, legyen alkalma tanulni mindenkinek, aki még csak kevéssé járatos a zsidó hagyományokban. A Shabat vezetését **Zeev Stiefel**, pösztényi rabbi vállalta, akinek feladata a szlovákiai kis közösségek látogatása, a hitélet megújítása ezen a vidéken. A Budapesti Zsidó Hitközség Frankel Leó utcai zsinagógája „kölcsonözte” kántorát, **Biczó Tamást** erre a hétvégére. **Megyes Pál**, az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem hallgatója rendszeresen vezeti ünnepeinket, ő is aktívan bekapcsolódott a rendezvénybe.

A nőket és férfiakat elválasztó mechice épült a terem közepére, az ima idejére, ahogy a rabbi úr kifejtette, azért, hogy a nők ne hagyják eltereljük az urak gondolatait az ima közben. A bevezető után közös daltanulás következett, melyet **Eran El Bar**, a Szochnut közép-kelet-európai igazgatója vezetett, a kántor úr énekelte az szombat-köszöntő, majd az esti imát.

A zsinagóga előterében berendezett konyhában a rebecen és három kisgyermek szorgoskodott, az ötven fő glatt kóser ellátásán. Szerencsére több

önkéntes segítők is akadt. Az asztalra finomabbnál finomabb hagyományos ételek kerültek, a vacsora mindenkinek nagyon ízlett. Közös éneklés után minden résztvevő bemutatkozott, majd hetiszakas magyarózat hangzott el Megyes Páltól. Az asztalt a helyieken kívül (akik közül sajnos sokan nem jöttek el), budapesti, vérteskethelyi, tatabányai, pozsonyi hittestvéreink és barátaink ülték körül. Késő este az étkezés utáni áldás zárta a napot.

Szombat reggel imára gyűltünk össze. Hosszú évek óta először hangzott el a sachrit a komáromi Menházban. A Tóraolvasást a rabbi úr végezte.

Az ima után ismét a finom ebéd következett. Szellemi táplálék is jutott mindenkinek, **Szántó Imréné dr. Balázs Edit**, az Országos Rabbiképző-Zsidó Egyetem és a szombathelyi Berzsenyi Dániel Főiskola tanára a Kárpát-medence zsidó közösségeinek történetéről adott elő, kiemelve az Árpád-kort. A résztvevők nagy érdeklődéssel hallgatták a szakember szavait.

A délutáni pihenő után Purim és Pészach ünnepe volt a téma. Megyes Pál purimról szóló rövid összefoglalóját Biczó Tamás dalnitása zárta.

Bina Stiefel, rebecen a komáromi Shabat ételeiről gondoskodott...

Zeev Stiefel rabbi érdekességeket osztott meg az érdeklődőkkel a közelgő Pészach ünnepéről. Számos kérdés hangzott el a chomec eladásával és a széder estével kapcsolatban is.

Eran El Bar zeneszerzőként a zsidóság és a zene kapcsolatát elemezte. Előadása második felében a Szochnut tevékenységéről beszélt.

A program nigin énekléssel és a közös Havdalával zárult. A résztvevők új tudással gazdagodva, pozitív energiával feltöltődve távoztak Komáromból.

Ezüton köszönjük Kollár Zoltán, Haas Judit és minden önkéntes segítő közreműködését. Az esemény a Melamed oktatási program keretében a JHF és a Pincus Foundation támogatásával jött létre, terveink szerint a jövőben is szervezünk majd hasonló rendezvényeket, amelyekre minden érdeklődőt szeretettel várunk.

Köszönet

A komáromi közösség ezüton köszöni meg a Budai Körzet elnökének **Tordai Péternek** és rabbijának **Verő Tamásnak**, hogy az Élmények szombatjára „kölcsonözték” kántorukat **Biczó Tamást**, ezzel is a biztosítva rendezvény színvonalas lebonyolítását.

Pillanatkép az új hét kezdetén...

Az Épített Zsidó Örökség – szeminárium Pozsonyban

Március 17-19-ig tizenöt közép-európai ország zsidó közösségének képviselői vettek részt Pozsonyban az épített örökségről szóló szemináriumon, melynek főszervezője dr. Maroš Borský, a Szlovák Zsidó Örökség Központ igazgatója volt. Az eseményre a Merkazban- a Pozsonyi Zsidó Hitközség új közösségi központjában került sor. A színvonalas angol nyelvű rendezvényen a KZSH-t Paszternák Tamás képviselte.

A tanácskozást dr. Peter Salner a Pozsonyi Zsidó Hitközség elnöke nyitotta meg. A két moderátor Herbert Block az amerikai Joint alelnöke (New York) és Samuel D. Gruber a Zsidó Örökség Kutatási Központ igazgatója (USA) voltak.

Előadások hangzottak el a zsidó épített örökség dokumentálásáról, felújítá-

ahol az egykori zsinagógában a Kiss Csaba és neje üzemelteti a kisváros kortárs művészeti központját az At home galery-t. Beszámoltak a felújítás jelenlegi állásáról, eddigi tapasztalataikról, majd az egykori zsidó iskolában ma művészház és saját otthonuk látták vendégül a csoportot.

A Pozsonyhoz közeli Stomfa (Stupa-

letet és elkezdte a felújítást, mára már kívülről teljesen megújult a ház, a belső felújítás hamarosan elkezdődik. A tervek szerint kulturális központként működik majd az egykori zsinagóga, karzatán a Szlovák Zsidó Levéltár kap helyet.

Chatam Szófer sírjánál

A délutáni előadások után este ünnepi vacsorára került sor, melyet a MAZSIHISZ vezetői is megtiszteltek jelenlétükkel. A finom falatok mellett Baruch Myers pozsonyi rabbi Tóramagyarázata hallgathattuk.

Csütörtökön, a reggeli ima és a pozsonyi zsinagóga megtekintése után a zárónapon közös nyilatkozatot fogadtak el a résztvevők, majd dr. František Alexander a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége elnöke mondott zárszót.

Köszönet a szervezőknek a szép, értékes programért.

PT

Konferencia Pozsonyban...

sának lehetőségeiről – beleértve a forrásszerzést is. Szó volt az ingatlanokkal kapcsolatos halachikus kérdésekről és a turisztikai hasznosítás lehetőségeiről.

Kedd este ünnepi vacsorára került sor a hitközség kóser éttermében, melyen dr. Pavel Traubner a Szlovákiai Zsidó Hitközségek Központi Szövetsége tiszteletbeli elnöke üdvözölte a résztvevőket. Köszöntőt mondott Zeev Boker, Izrael Állam pozsonyi nagykövete és az USA nagykövetségének megjelent képviselője is. dr. Borský a Szlovák Zsidó Örökség Útját mutatta be számítógépes prezentációjában. Másnap reggel kirándulásra indultunk, ahol saját szemünkkel láthattuk, milyen munka is folyik az út egyes állomásain. Chatam Sofer pozsonyi mauzóleumánál megismerhettük a régi zsidó temető és a sírok megmentésének történetét, majd Somorja felé vettük az irányt,

va) 1803-ban épült zsinagógája már majdnem az enyészeté lett, mikor a Jewrope non profit szervezet, dr. Tomáš Štern orvos, a Pozsonyi Zsidó Hitközség előljárója vezetésével felkarolta az épü-

Az előadáson...

STETL – a Hitközségi Híradó kulturális oldala

Az oldal a Szlovák Köztársaság Kulturális Minisztériuma támogatásával jött létre!

A pokol traktátusa képekben – a Nagykanizsai Hevrá Kadisá kéziratos könyvében

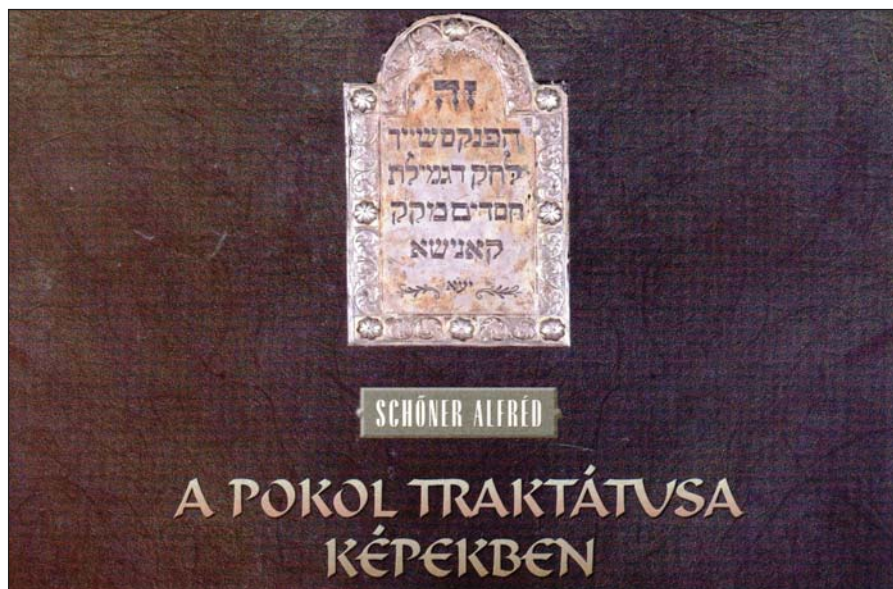
Amint arról a *Hitközségi Híradó* olvasói az előző év decemberi számából tudomást szerezhettek, 2008 novemberében mutatták be Schönér Alfréd rabbi *A pokol traktátusa képekben* c. kötetét a budapesti Zsidó Múzeumban. A szerző a Nagykanizsai Hevrá Kadisá (ennek a kifejezésnek különféle írásmódja ismert, én most a bemutatott kötetben szereplő formát használom) könyvének művészettörténeti szempontú feldolgozásával úttörő munkára vállalkozott, hiszen eddig ezzel senki sem próbálkozott ilyen megközelítésben.

A kötet előzménye több mint 20 éve készült, a szerző doktori értekezésésként védte meg az ELTE Művészettörténeti Tanszékén, 1984-ben. Az 1990-re tervezett kiadásra előkészített kéziratot még 1989-ben lezárta, de különböző okok miatt a kötet sajnos nem jelent meg.

A Hevra Kadisa, azaz a Szent Egyet a zsidóság legősibb intézménye, amelynek feladata a halállal és temetéssel kapcsolatos teendők elvégzése, valamint a betegek és szegények támogatása, a temető is az egyet tulajdonát képezi. Közép-Európában a legelső ilyen egyület Prágában alapították 1564-ben. Az alapító, Elizer Askenázi az intézmény feladatát a következőképpen határozta meg: „*Gondoskodjék a gyászoló étkeztetéséről a temetést követő lakomán. Gondoskodjék jól képzett orvosról a súlyos betegségben szenvedő ember részére, aki legyen jelen, amikor a lélek eltávozik a földi porhüvelyből. Gondoskodjék méltó temetésről. Gondoskodjék a gyászoló megvigasztalásáról és az árván maradottakról.*” Schönér Alfréd a szóban forgó kötetben időrendi sorrendben mutatja be a művészettörténetben ismert alkotásokat, amelyek komplex módon foglalkoztak a halállal, a túlvilág képzetével, a halotti szertartásokkal és a végtisztesség különböző fázisaival. A legrégebb ilyen jellegű emlékek a XXI. dinasztia idejében Egyiptomban készült papyrusgyűjtemény, a Halottak Könyve tekinthető. A párthu-

sok a II–III. században Edessában készítették halotti jeleneteket ábrázoló képeket. A katolikus és protestáns gyülekezetek anyakönyveiben és historia domusaiban a középkortól szintén megtalálhatók a halálhoz kötődő lokális jellegű alkotások. Ugyancsak közismertek az 1782-ben készült Prágai Hevrá Kadisá faliképei, valamint az 1800-ból származó egykori óbudai illusztrált hevra-lap is. Magyarországon a XVIII. század közepétől kezdve ad-

halottól, 12. Ruhabevágás, sírásás, 13. Gyászsor, 14. A temetés utáni első étkezés, 15. A büntető angyalok). Minden esetben megrajzolja a néprajzi hátteret, valamint bemutatja az ikonográfiai és szépirodalmi párhuzamokat is. A baldachin formájú hermelin palásttal keretezett címlapon a Hevrá Kadisá könyv szerzője a következő mondatokkal határozza meg a könyv célját. „*A Temetkezési Könyv megnyitattik. Az írás megindul. Mindaz, aki óhajtja, kövesse. Jöjjön és csatlakozzék. Az előljárók gyakran, szinte mindennap jönnek. Számon kérik az emberektől bűneiket, akár tudatosan, akár véletle-*

tak ki nyomtatott hevra-lapokat. Ezek közül a művészi igénytelenséggel készült Miskolci Hevrá Kadisá különféle jeleneteket ábrázoló okmánya emelkedik ki.

A ma a budapesti Zsidó Múzeum tulajdonában lévő nagykanizsai Hevrá Kadisá könyvet 1792-ben kezdték írni, s még a 20. század első felében is használták. A Pokol traktátusát ábrázoló képsorozat feltehetőleg 1815 előtt készülhetett, erre a jelenetekben szereplő személyek viseletéből következtethetünk. Az illusztrátor a burgenlandi Kaboldon született Jichák Eisik volt. Schönér Alfréd sorra elemzi a kötetben szereplő 15 kompozíciót (1. Kötéstábla, 2. Címlap, 3. A tisztítóútz, 4. A pokol állatai, 5. A hatfejű szörny, 6. A pokol belseje, 7. Agónia, 8. A halottörzés, 9. A halott mosdatás, 10. A halott kikísérése, 11. Bocsánatkérés a

nül követték is el. Mégis lesz nekik mire támaszkodni. A törvény igaz törvény és minden előkészítettet a lakomára. Ezért tudd meg, fiam, hogy a világ hasonlít az örök élet előszobájához, amelyet te készítesz elő. Csak így léphetsz be a terembe. Igaz az, hogy Cselekedeteid Ura megfizeti neked munkád bérét, s tudd meg, hogy az igazak jutalma az örök élet.”

Schóner Alfréd tudományos alaposággal, de a laikusok számára is közelebb hozható élvezetes stílusban megírt kötetnek elolvasása után olyan gazdag ismeretanyaghoz juthatunk, s nem „csak” a zsidó temetkezési kultúra, és a művészet berkeiben segít eligazodni, hanem a zsidó kultúra számos más szegmensébe is bepillantást nyerhetünk.

(Folytatás a 6. oldalon)

Jövönk, ami összeköt – a régió oldala

Adar 7 Galántán

5769 Adar hónap 7.- Mózes születésének és halálának évfordulója ebben az évben március 3-ra esett. Ezen a napon Galántán a hitközség férfi tagjai a régi szokás szerint minden zsidó családot meglátogatnak, a délutáni órákban tartott közös imára meghívják a környező hitközségek tagjait is.

A résztvevők között voltak a pozsonyi, dunaszerdahelyi, nagyszombati, nyitrai, győri, érsekújvári és komáromi hitközségek tagjai. Az imát Baruch Mayers - pozsonyi rabbi vezette. Utána a szokásos

vacsora következett, melynek fő pontja a zsemlén és főtt tojáson kívül a Löwinger Blanka asszony által készített nagyon finom diós hal volt. Köszönet illeti mindazokat, akik ezt a napot előkészítették és megszervezték. Kellemes környezetben módunkban állt elbeszélgetni más városokból jött hittestvéreinkkel. Reméljük, hogy még sok-sok éven át sikerül a galántai hitközségnek ezt a szép tradíciót megtartani és mi is részt tudunk venni ezen a megemlékezésen.

Haas Judit

Holokauszt emlékműavatás Ácson

Az Ácsról elhurcoltak ill. helyben meggyilkoltak (több, mint 80 személy, akikről eddig tudunk) még sohasem kapták meg a végtisztességet, ezért szeretnénk róluk méltóképpen megemlékezni.

Az emlékműavatást 2009. április 19-én, vasárnap 11 órakor tartjuk.

Petrasovits Anna
Ács Városért Társaság

FELHÍVÁS

Az 1941-ben Ácsról munkaszolgálatra elhurcoltak, valamint az 1944 áprilisa és decembere között származásuk és vallásuk miatt helyben meggyilkoltak és koncentrációs táborokba elhurcoltak tiszteletére emlékkövet állít az Ács Városért Társaság. Eddig több, mint 80 ál-

dozatról van tudomásunk, köztük a hálotti anyakönyvek szerint 17 budapesti illetőségű személyről, akiket az ácsi tömeggyilkosságban öltek meg 1944. december első felében. Kérjük azokat, akik az Ácson történekről, személyekről, körülményekről bármiféle további adatot, adalékot, írásos dokumentumot, tárgyi emléket tudnak, vagy ilyenekkel rendelkeznek, keressenek meg minket a történelmi mozaik mind pontosabb összeillesztése érdekében. A Holokauszt emlékmű - avatást és a helyi eseményekről való emlékezést 2009. április 19-én tartjuk.

Kapcsolat: Ács Városért Társaság,
2941 Ács, Hartmann u. 2.

Tel: 34/595-509 Hodosi Anikó www.acsvartar.hu, acsvartar@acsvartar.hu

Bizottsági ülés Pozsonyban

Március 9-én, hétfőn ült össze Pozsonyban a Szlovák Köztársaság Kormánya Kárpótlási Tanácsa allokációs bizottsága. Az ülésen a KZSH-t Pasternák Antal elnök képviselte. A bizottság, döntött a 2009. évi pályázatokról. **A KZSH mindkét beadványa, a HH és a Menház rekonstrukciója támogatásban részesült. Köszönjük.**

Könyvkiadás

A Komáromi Zsidó Hitközség nyertes pályázatainak köszönhetően 2009-ben megjelenteti **Varga László** történész „**Velünk éltek**” című könyvét, amely a nagymgyeri zsidó közösség történetét mutatja be.

A kötet tartalmazza majd Weisz Józua túlélő visszaemlékezését és az elmúlt öt év mártírnapjainak összefoglalóját is.

A könyvhöz oktatási anyag készül. A kiadást a The International Holocaust Task Force és a Szlovák Köztársaság Kormánya Kárpótlási Tanácsa támogatja.

-p-

A pokol traktátusa képekben...

(Folytatás az 5. oldalról)

A szóban forgó kötet könyvészetileg is magas színvonalat képvisel, ami Kerényi János grafikusművésznek (könyvterv és nyomdai előkészítés), valamint Schäffer László fotóművésznek és Schäffer Ádám Dávid asszisztensnek (reprodukciók és képszerkesztés) köszönhető.

Befejezésül idézzük Ungváry Tamás professzor, a kötethez írt előszavában

olvasható, Schöner Alfréd tudományos teljesítményét méltóképpen értékelő gondolatait: „*A komplex interdiszciplináris elemzés nagyszerű példái sorakoznak a táblaképekhez fűzött kommentárokon azon módon, ahogyan az európai tudós feltámasztja a hagyományos zsidó módszert, a Tórához fűzött kommentárok műfaját. Schöner újító szellemében hódította vissza a vizualitás értelmezését a zsidó tudománynak, miközben módszertanilag a hagyományban gyökerező érvelési rendszerekbe illeszti azt. (...) A pokol traktátusának kiadása és magyarázata a*

zsidó tudományok reneszánszát igéri. A századokig kísértő marginalitásból kiemelkedve az ilyen művek a magyar tudományosságnak éppoly büszkeségei, mint a nemzetközi szakirodalomnak.”

Schöner Alfréd: *A pokol traktátusa képekben*. H. n.: Gabiano-Print KFT. 2008/5769, 85 p., ill., angol nyelvű összefoglalás

L. Juhász Ilona

Mice és Mici és Sófár Süni kalandjai avagy az ifjúság oldala

Nahum Goldmann Fellowship a Kineret partján

Az amerikai székhelyű Zsidó Kultúráért Emlékalapítvány (Memorial Foundation for Jewish Culture) XXI. alkalommal rendezte meg a Nahum Goldmann Fellowship-et, a világ minden tájáról érkező fiatal zsidó vezetők szemináriumát, melyen ezúttal Paszternák Tamás, a KZSH programkoordinátora is részt vett. A kilenc nap során, melyet Izraelben a Kineretnél (Genezáreti- tó) töltöttek a résztvevők a zsidó

Csehországi és szlovákiai résztvevők a konferencián (Jana Švantnerová (Pozsony), Paszternák Tamás, Peter Győri (Prága)

Az oldal a Jewish Child's day támogatásával jött létre!

identitás, közösségek, és a szövegtanulás volt a fő téma. A 45 résztvevő 23 országból érkezett. Jöttek Indiából, Új Zélandról, Ausztráliából, Dél-Afrikából, Észak- Dél- és Közép-Amerikából, Európából és Izraelből. A nemzetközi csoport tagjai hamar megismerkedtek egymással és számos új barátság, munkakapcsolat jött létre.

A program főszerzője az emlékalapítvány elnökhelyettese dr. Jerry Hoffbaum volt. Fontos kísérő programok is voltak, például a kirándulás a közeli Tiberiasba. Nagy élmény volt mindenkinek az étterem teraszán, a Kineretre nyíló csodálatos kilátással megtartott szabadtéri szombatfogyasztás.

Az szeminárium professzorai az USA-ból és Izraelből érkeztek. A záróelőadást a Nobel-díjas izraeli professzor Robert Auman tartotta.

Az utazó szeminárium- sorozat következő állomása Közép Európában lesz. Köszönet a segítségért mindenkinek, aki hozzájárult ahhoz, hogy részt vehessen ezen a különleges programon.

PT

Israel Connect Europe – Koppenhágában

Lapunkban már többször olvashattak az Israel Connect Europe programról, melynek fő célja, hogy Európa zsidó fiataljai többet tudjanak Izraelről, az ott zajló aktuális eseményekről. A rendezvénysorozat, melynek főszerzője a Brit Cionista Szövetség, London és Amszterdam után a Dán fővárosba, Koppenhágába látogatott március első hétvégéjén.

A hideg, borús, de csodálatosan szép kisvárosban kéttucat résztvevő tanult Izraelről, számos országból- Görögországtól Macedónián át Romániáig és Szlovákiától Norvégiaig az egész kontinensről. A szeminárium fő szónoka Eli Ovits- a The Israel Project szervezet jeruzsálemi irodájának kommunikációs vezetője volt, aki több előadásában ismertette a jelenlegi izraeli helyzetet, különös tekintettel a választások és a gázai Öntött ólom hadművelet után kialakult szituációra. A többi előadó közül ki kell emelni az iráni születésű Farshad Kholghi személyes, gyermekkori élményeken alapuló bemutatkozását, melynek során bemutatta a résztvevőknek az akkori és a mai Iránról.

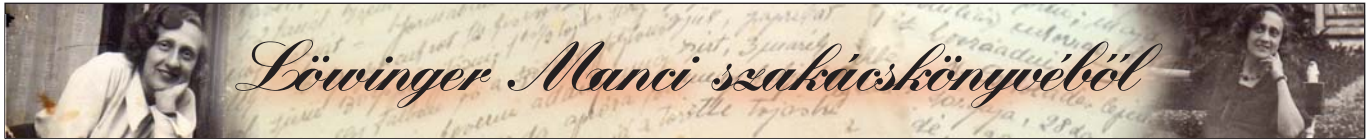
Az előadások és workshopok mellett a fiatalok megtekin-

Zsidó fiatalok Koppenhágában

tették a főváros nevezetességeit, megismerkedtek dán zsidó fiatalokkal, a tartalmas hétvége alatt számos új kapcsolatot építhettek. Az Israel Connect Europe május elején Budapestén folytatódik.

PT

Újra kóser konyha a Hitközségi Híradóban

A Pészach az a tavasz ünnepe - chág hááviv. Korai emlékeim a tavaszi nagytakarítást kötik az ünnephez. A téli hideg, nedves, szeles napok után jólesik az ablakokat kitárni, az ajtókat kinyitni a friss langyos levegőnek.

Ez az idő alkalmas a lakásfelújításra, festésre, a függönymosásra és más télen elhanyagolt házimunkák elvégzésére.

Ilyenkor én egy komáromi mosónőre gondolok. A nevét nem tudom, lehet, hogy az unokái vagy dédunokái ott laknak, és remélem, hogy az életük könnyebb, mint neki volt. A mosónő, a pészachi nagytakarításkor mindenben segített órákig hajolt a mosóteknő felett és kézzel mosta függönyöket. Azok néha napokig száradtak, és aztán jött a nehéz vasalás.

Manapság a modern szintetikus anyagok meg mosógép segítségével ez a

hosszú és fáradalmas munka nem tart 60 percnél tovább, a komáromi mosónő emléke jelzi a technikai előrehaladását.

Pészach visszavisz minket a zsidó tradícióhoz és főleg a tudathoz, hogy az a hét különbözött az évnek a többi napjaitól, főleg az étkezési szokásaiban.

Löwinger Mancsi szakácskönyvében találtam a húsvéti diótorta receptet.

Hozzávalók: 6 tojás, 1 pohár cukor, 15 dkg darált dió, 3 evőkanál krumpli liszt, 5 dkg reszelt keserű csokoládé, 1 kis kanál sütőpor.

Kikeverjük a tojás sárgáját a cukorral. Hozzáadjuk a diót és a reszelt csokoládét. Kemény habbá felverjük a fehérjét és apránként a sárgájához keverjük, majd beletesszük krumpli lisztet

a sütőporral. Gömbölyű vagy négyszögletes vékonyan kikent tepsiben 50-60 percig sütjük, előre bemelegített sütőben. Ajánlatos csokoládé krémet önteni a kihűlt tortára.

Pészachi zsemle

Felforrallunk 1 pohár vizet 1/2 pohár étolajjal és egy kis sóval. Mikor forr a víz, belekeverünk 1 pohár macessz lisztet, és kislángon tovább főzzük pár percig. A tűzről levéve egyenként hozzákeverünk 4 egész tojást. Apró gombócokat formázunk 2 evőkanál segítségével, majd kikent tepsibe vagy muffin tepsibe rakjuk. 40 percnyi sütés után megszurkáljuk, hogy a meleg levegő távozzon. Az elzárt sütőben kb. 10 percig szárítjuk.

Boldog és Kosher Pészachot kívánok.

Orna Mondschein
Ashkelon, Izrael

Kile Kaleidoszkóp

Temetői hírek

Március hónap folyamán a Boldi cég munkatársai tovább folytatták a temető tavaszi nagytakarítását. A sírkert folyamatosan újul meg. Jelenleg sokkal rendezettebb kép fogadja a látogatót belépéskor és eltűnt a hátsó részen található bozót jelentős része.

Pészach ünnepe miatt a temető nyitva tartása az alábbiak szerint módosul:

2009. április 8. szerda	Erev Peszach	nyitva 12:00-ig
2009. április 9. csütörtök	Peszach I. napja	zárva
2009. április 10. péntek	Peszach II. napja	zárva
2009. április 11. szombat	Shabat	zárva
2009. április 12. vasárnap	félünnep	nyitva
2009. április 13. hétfő	félünnep	nyitva
2009. április 14. kedd	félünnep	nyitva 12:00-ig
2009. április 15. szerda	Peszach VII. napja	zárva
2009. április 16. csütörtök	Peszach VIII. napja	zárva

Április 17-től a temető a megszokott rend szerint üzemel.

Az első széderem

A telihold mosolyogva nézett le a kis hajóra, amely a Földközi-tengeren kelet fele haladt. A csendes tenger és a csillagok nyugalommal kísérték Nissan hónap 14-én a 20. századi "Yeciat Micrayim"-ot.

Húsvét előtt szálltunk fel Olaszországban az izraeli hajóra. Párszázan voltunk, főleg családok, fiatal gyerekekkel. Mi kis családkunk, a szüleim meg én, új élet elé néztünk Izraelben. A szüleim túléltek a Holokauszt borzalmait, de a családjukból szülők, testvérek, házaspár meg gyermek Auschwitzban maradtak. Izraelbe menekült testvérek és unokatestvérek vártak ránk. Gyerekkoromban nem emlékszem, hogyan ünnepeltük a Pészachot. Apám járt a templomba szombaton és ünnepeken és anyám gyertyát gyújtott péntek este, de én gyerekfejjel azt hittem, hogy ez közös szokás mindenkinél körülöttünk. Széder sose volt. Most értem miért. Szüleim háború előtt nagy családi körben ünnepeltek.

(Folytatás a szlovák rész 4. oldalán)

Sobota zážitkov...

(Pokračovanie zo strany 1.)

Přítomní dostali aj duševnú potravu, dr. Edit Balázs, profesorka Židovskej univerzity v Budapešti a Vysokej školy Dániela Berzsényiho v Szombathelyi, mala prednášku o histórii židovských komunit v Karpatskej kotline s dôrazom na dobu panovania Árpáda. Účastníci s veľkým záujmom sledovali slová odborníčky.

Po krátkom poobedňajšom odpočinku sme hovorili o Purime a Pesachu. Krátku prednášku mal Pál Megyes a po ňom spieval Tamás Biczó.

Rabín Zeev Stiefel hovoril zaujímavé veci o blížiacich sa sviatkoch Pesach.

Odznelo mnoho otázok v súvislosti s predajom chómeцу a aj o tradičnej večeri.

Eran El Bar ako hudobný skladateľ analyzoval židovstvo a hudbu pomocou pojmu času. V druhej časti prednášky hovoril o činnosti Sochnutu.

Program sa skončil spievaním nigu- non a spoločnou Havdalou. Účastníci sa obohatili znalosťami a z Komárna odchádzali naplnení pozitívnou energiou.

Touto cestou vyjadrujeme vďaka Zoltánovi Kollárovi, Judite Haasovej a ostatným dobrovoľným pomocníkom. Akciu sme usporiadali v rámci vzdelávacieho programu Melamed s podporou JHF a Picus Foundation. Podobné akcie by sme chceli organizovať aj v budúcnosti a srdečne Vás na ne pozývame!

Pészah

„És lesz, ha mondják nektek gyermekeitek: Mi ez a szolgálat nektek? Akkor mondjátok: Pészácháldozat ez az Örökkévalónak, mivelhogy elkerülte Izrael fiai házait Egyiptomban, midőn sújtotta Egyiptomot, ami házainkat pedig megmentette; és a nép meghajolt és leborult.”

Mózes II. könyve 12. fejezet 26-27

Az elkerülés ünnepe (*hág hápe-száh*) kifejezés ebből a tórai szakaszból ered, mivel a zsidók házainak elkerülését a héber szöveg a pészáh szóval fejezi ki (היה חספ).

A bibliai tíz csapás (mely Egyiptomot érte) közül az utolsó volt az elsőszülöttek halála, ezt a csapást az izraelieknek nem kellett elszenvedniük, mert házaikat megjelölték egy bárány vérével, így a halál elkerülte fiaikat. A csapás után a fáraó engedélyezte, hogy a rabszolgaként élő zsidók elhagyják az országot. Éppen ezért nevezik a **szabadság ünnepének** (*hág háhéruť*) is.

Az ünnep első napja az Egyiptomból való kivonulásra, utolsó napja pedig a tengeren (Nádas tenger, *Jám Szuf*) való átkelésre emlékezteti az ünneplő zsidóságot.

A kovásztalan kenyerek ünnepe (*hág hámacot*) elnevezés szintén a szabadságra, szabadulásra emlékezteti a zsidóságot. A kovásztalan kenyér, vagyis a **pászka** (*mácá, macesz*) volt a szegények és a rabszol-

gák kenyere. Nevezik nyomorúság kenyérének (*lehem óni*) is, hiszen a rabszolgasorban tengődő zsidóság ezt fogyasztotta napi eledelül. Az egyiptomi fogságból menekülő zsidóknak sem volt ideje és módja megkeleszteni a tésztát.

A pészah mindig tavasszal, a természet éledésének idejében köszönt be, ezért is természetes, hogy a **tavaszi ünnepe** (*hág hááviv*) névvel is illetik. Az ünnep után volt az első termések utáni áldozatok bemutatása a szentélyben.

A zsidó Húsvét ünnepe a héber bibliai kor után egy mindmáig tartó jellegzetes szertartással gyarapodott: a Széder-estével.

A Széder annyit tesz, mint rend. Ezen az estén ugyanis, amely Izraelben az ünnep beköszöntő estéje (Izraelen kívül a következő este is), egy bizonyos rendben, imádsággal, hálaadással, énekekkel, történelmi emlékezésekkel egybekötött családi vagy közösségi vacsora kapcsán elbeszéljük az egyiptomi rabszolgaságból való kivonulás eseményeit, az ahhoz fűződő magyarázatokat, hálát adunk a szabadító Istennek.

A Széder-estén elmondjuk a kivonulás történetét és az ahhoz fűződő magyarázatokat, mely egy úgynevezett hágádában – elbeszélések könyvében – van leírva, majd vacsorát szolgálnak fel. Utána folytatódik a szertartás, mely az étkezés utáni áldással és más énekekkel ér véget.

-m-

Az első széderem...

(Folytatás a magyar rész 8. oldaláról)

A háború után a lelki sebek nem gyógyultak be, a szűk családi kör mindig emlékeztetett azokra, akik porrá és füstté váltak.

Széder este előtt a fedélzeten sétáltunk. Körülöttünk nagy készültség volt, a legénység tisztított, takarított, a konyhából finom illatok borították be a fedélzetet és a levegőben lehetett érezni valamit, amit eddig sose tapasztaltam. Apám lement a kabinba és pár perc múlva visszajött egy könyvvel. Leültünk egy asztal köré, apám kinyitotta a könyvet és először láttam furcsa betűket és képeket és a szüleim szemében könnyeket. Öröm és fájdalom mosódott egybe. Ez volt a Haggada és a mese, amit apám mesélt Izrael fiairól, akik Egyiptomban voltak rabszolgák és a csodák, amelyek segítségével kiszabadultak voltak a legszebb mesék, amelyeket én valaha élveztem. Féltem a perctől, mikor a mese végetér, és nem gondoltam, hogy még más meglepetés vár rám.

Naplementekor az összes utas ünnepi ruhában az étterembe vonult. Fehér abroszok, égő gyertyák, kis üveg bor meg két csoda: egy gömbölyű tál tojással, hússal meg kis zöldséggel, meg egy tálca letakarva szalvétával. A szédertál meg a macesz. Először életemben! A szédert a hajó rabbija meg a kapitány vezette. Az énekek meg az imák az ismeretlen nyelven a legszebbeknek tűntek. A macesz jobb volt mint akármelyik sütemény, és a vacsorának még most is érzem az finomságát és az illatát. Az utasok mosolyogva kívántak egymásnak boldog ünnepet, és az áldás, hogy jövőre Jeruzsálemben – Beshana Habaa Bijerusalayim – sose hallatszott olyan valóságosnak, mint akkor. Hiszen úton voltunk Erecben!

A félünnep negyedik napján a Haifai Karmel hegyek messziről jeleztek, hogy a régi/új szülőföld felé közeledünk. Mindenki boldog volt, és a mindennapi gondokat félretéve sokan mondták el a Sechejanu áldást. A kikötőben a rokonok szeretettel vártak. A nehéz napok, a beilleszkedés nehézségei nem homályosították el az ünnepi emlékeket. Az első széder, mint egy hivatalos megnyitás, beavatott minket az izraeli zsidó életbe. A következő szédereket a kibővült családi körben ünnepeltük az új hazában, az új nyelven. Én, minden Nissan hó 14-én mikor a telihold mosolyog rám, szemem előtt látom a kis hajót a csendes tengeren kelet felé haladva, nem üzemanyaga, hanem a lelkes Ma-Nishtana ének erejével.

Orna Mondshein, Izrael

Aktivity JOINT-u na Slovensku

Rozhovor s JUDr. Tomášom Färberom

Moje meno je Tomáš Färber, vyštudoval som Právnickú fakultu UK v Bratislave a Obchodnú fakultu EU v Bratislave, pracujem ako výkonný riaditeľ skupiny Meracrest, kde mám na starosti medzinárodný obchod a právo. Popri tejto práci reprezentujem JDC na Slovensku.

Odkedy funguje JDC na Slovensku? Aké sú vaše najdôležitejšie programy?

JDC pôsobí v Československu dlho, ja som prvýkrát o JDC počul od môjho deda, ktorému JDC pomohlo po II. svetovej vojne v roku 1945, samozrejme, že aktivity medzi 1948 až 1989 boli výrazne obmedzené vtedajším režimom. JDC v súčasnosti podporuje na Slovensku židovské inštitúcie, ktoré prevádzkujú rôzne programy. Spolupracuje výlučne s právnickými osobami, ako sú židovské obce, ústredný zväz a iné židovské organizácie. JDC nepracuje priamo s fyzickými osobami a nerobí ani žiaden program samostatne. JDC podporuje programy židovských organizácií.

Každý rok podporujete česko-slovenskú skupinu pri účasti v letnom židovskom tábore v Szarvasi. Čo majú vedieť záujemcovia o tomto pro-

grame? Dokedy sa možno prihlásiť v tomto roku?

ÚZŽNO organizuje česko-slovenskú skupinu, JDC podporuje ÚZŽNO pri organizácii. Szarvas je letný tábor pre deti od 7 do 17 rokov, trvá 12 dní od nedele do piatku, naša skupina odchádza väčšinou druhú nedeľu v auguste, čo tento rok padá na 9.8.2009. Prihlásiť sa treba do 30 júna 2009, bližšie info na farber@meracrest.com, prípadne na židovských obciach. Program pre deti je pestrý s dôrazom na židovskú tematiku, ale aj na šport a zábavu. Szarvas nie je len pre deti, ale aj pre vysokoškolákov, ktorí robia deťom vedúcich, vedúci sa taktiež môžu hlásiť na uvedenej adrese, a to do 30.4.2009.

Finančne podporujete strednú generáciu Židov na Slovensku. Kto a ako môže u vás žiadať o podporu?

Presnejšie povedané, ÚZŽNO s podporou JDC podporuje strednú generáciu,

ide hlavne o ľudí narodených tesne po II. svetovej vojne. Táto pomoc je určená ľuďom s nízkym príjmom a ťažkým zdravotným postihnutím, respektíve s ťažkou rodinnou situáciou. Treba napísať žiadosť na ÚZŽNO, priložiť potvrdenie o výške príjmu, lekársku správu, preukazujúcu ťažký zdravotný stav a potvrdenie židovskej obce, ktorej je dotýčnárý členkou/om.

Máte vzťahy so židovskými obcami?

Myslím si, že so židovskými obcami má JDC veľmi dobré vzťahy, snažíme sa urobiť maximum v rámci našich možností a v súlade s našou stratégiou.

Aké plány má JDC na Slovensku na najbližšie obdobie?

JDC má dlhodobý plán, aby sa v čo najkratšom čase stali židovské obce na Slovensku finančne nezávislé. Strednodobý plán JDC je podpora detí a mládeže, ony sú naša budúcnosť.

Ako vidíte budúcnosť židovskej komunity na celom Slovensku?

Môj osobný názor je, že ak sa nič zásadné nezmení, tak o 20 rokov budú na Slovensku dve židovské obce, jedna v Bratislave a jedna v Košiciach. Je teraz na nás všetkých, aby sme urobili všetko pre to, aby to tak nebolo. Väčšina židovských organizácií si dáva za prioritu starostlivosť o ľudí, čo prežili holokaust. Ja to nekritizujem, len si myslím, že títo ľudia sú dostatočne zabezpečení vďaka Claims Conference, grantom, OR CHAIM a mnohými inými programami a niet pochýb o tom, že ani toto im nevykompenzuje to, čím v živote prešli. Čo mi však dnes na Slovensku chýba, je strednodobé, dlhodobé plánovanie a stratégia, každý rieši, čo bude zajtra, ale čo bude o tých 20 rokov?

Sarvaš 2009

Židovský medzinárodný tábor v Szarvasi pozýva deti a mládež vo veku od 7 do 17 rokov užiť si leto plné nezabudnuteľných zážitkov. Tábor sa uskutoční od 9. do 21. augusta 2009. Deti si môžu vychutnať rôzne aktivity, ako je šport, izraelské tance a piesne, plávanie, jazdu na koni, nočnú hru či kanoe. Nosnou témou nastávajúceho leta bude „Komunita“. V rámci nej sa deti oboznámia so vznikom komunit, ako komunita pracuje, tradičnými a modernými komunitami a o potrebe komunit prostredníctvom jednoduchých a hravých metód. Záujemcovia sa môžu hlásiť u Petry Müllerovej a Ester Tillovej na adrese/-ách petramullerova@hotmail.com a ester.tillova@gmail.com.

Zasadnutie v Bratislave

Pondelok 9. marca zasadala v Bratislave Alokáčna komisia Rady vlády SR pre odškodnenie obetí holokaustu. ŽNO Komárno zastupoval predseda Anton Pasterňák. Na zasadnutí sa okrem iného rozhodlo o grantoch na rok 2009. Naša ŽNO uspela v obidvoch tendroch, taktoko sme získali podporu pre Spravodaj, aj na rekonštrukciu Menházu. Ďakujeme pekne!

Vydávame knihu

Vďaka úspešnému grantu vydá naša ŽNO v roku 2009 knihu historika Lászlóa Vargu „Žili s nami“, ktorá predstavuje históriu komunity z Veľkého Medera. Kniha bude obsahovať aj spomienky Jehosua Weisza, aj správu o posledných piatich rokoch spomienky na holokaust. Prílohou knihy bude študijný materiál. Vydanie knihy podporujú: Rada vlády SR pre odškodnenie obetí holokaustu a The International Holocaust Task Force.

Správy z cintorína

Pracovníci firmy Boldi pokračovali v jarých prácach aj v priebehu mesiaca marec. Cintorín sa priebežne obnovuje. Dnes už návštevníka čaká omnoho lepší obraz, zo zadnej strany zmizla väčšina buriny – kríkov.

Otváracie hodiny počas sviatku Pesach:

streda 8. apríla 2009	Erev Pesach	otvorené do 12:00 hod
štvrtok 9. apríla 2009	I. deň Pesachu	zatvorené
piatok 10. apríla 2009	II. deň Pesachu	zatvorené
sobota 11. apríla 2009	Šabat	zatvorené
nedeľa 12. apríla 2009	sviatok	otvorené
pondelok 13. apríla 2009	sviatok	otvorené
utorok 14. apríla 2009	sviatok	otvorené do 12:00 hod.
streda 15. apríla 2009	VII. deň Pesachu	zatvorené
štvrtok 16. apríla 2009	VIII. deň Pesachu	zatvorené

Od 17. apríla bude cintorín otvorený v obvyklom čase.

Správy zo sekretariátu

Úradné hodiny sekretariátu ŽNO v Komárne v priebehu sviatkov:

streda 8. apríla 2009	Erev Pesach	zatvorené
štvrtok 9. apríla 2009	I. deň Pesachu	zatvorené
piatok 10. apríla 2009	II. deň Pesachu	zatvorené
sobota 11. apríla 2009	Šabat	zatvorené
nedeľa 12. apríla 2009	sviatok	zatvorené
pondelok 13. apríla 2009	sviatok (Veľká noc)	zatvorené
utorok 14. apríla 2009	sviatok	otvorené
streda 15. apríla 2009	VII. deň Pesachu	zatvorené
štvrtok 16. apríla 2009	VIII. deň Pesachu	zatvorené

Od 17. apríla budú otváracie hodiny ako obvykle. Stránkové dni: pondelok 15.00 – 17.00 hod., štvrtok 10.00 – 12.00 hod.

Žiadame Vašu podporu

Zmena ČÍSLA ÚČTU!

Vážení čitatelia!

Prosíme Vás, aby ste podľa Vašich možností podporovali programy ŽNO v Komárne, ako aj vydávanie Spravodaja, údržbu budov a obnovu cintorína.

Od 1. januára 2008 môžete zasielať peniaze na nasledujúce účty (je možnosť platiť osobne na sekretariáte, ako aj poukázanie peňazí šekom):

Účty sú v Sk aj v devízach!

Poukázanie peňazí z územia SR:

26384962/0900- Slovenská sporiteľňa alebo
10103804/5200- OTP Slovakia

Poukázanie peňazí zo zahraničia:

Adresa: Židovská náboženská obec v Komárne, Eötvösa 15, 94501 Komárno, Slovenská republika

IBAN: SK0609000000000026384962 SWIFT: GIBASKBX

Adresa banky: Slovenská sporiteľňa, Palatínova 33, 94501 Komárno

alebo

IBAN: SK5252000000000010103804 SWIFT: OTPVSKBX

Adresa banky: OTP Slovakia, Záhradnícka 10, 94501 Komárno

Ďakujeme!

Krátke správy

✧ Spravodaj, ŽNO a klub Shalom podporili: Péter Boček (Košice), dr. Tibor Gábor (Veľký krtíš), rodina Navonová (Bnei Brak) a darcovia, ktorí si priali zostať v anonymite. Ďakujeme!

✧ Naša knižnica Bélu Spitzera bola obohatená novými publikáciami. Z príležitosti Purimu sme si zaobstarali druhý diel seriálu pani rebecen Linda Verő Bán pod názvom Purimi Zsidongó. Túto populárnu knihu sme rozdávali deťom pri príležitosti Soboty zážitkov.

✧ Začali sme prípravu Dňa martyrov. V tomto roku budeme spomínať 7. júna o 10.30 hod. Azkara vo Veľkom Mederi bude 14. júna o 17.00 hod. O usporiadaní spomienkových dní v regióne sa môžete dočítať v našom aprílovom a májovom čísle.

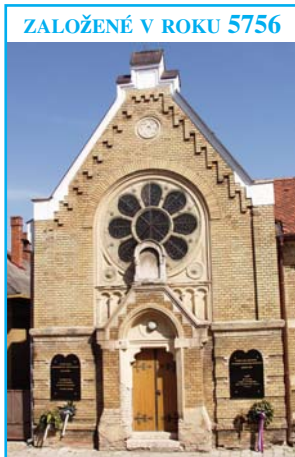
✧ Zástupcovia ŽNO sa zúčastnili na inaugurácii nového biskupa Kresťanskej reformovanej maďarskej cirkvi na Slovensku, Lászlóa Fazekasa.

✧ Vedúci občianskeho združenie MACEVA (www.maceva.sk) PHDr. Rudolf Kuklovský zo Šale nám napísal list, na základe ktorého sme sa dohodli, že v budúcnosti budeme užšie spolupracovať tak v oblasti zorganizovania programov, ako aj vo vyučovaní o holokauste.

Obnova Menházu

Na Sobotu zážitkov sa ukončila obnova sály Zoltána Wallensteina. Urobila sa nová podlaha, vymenilo elektrické vedenie a aj okná a čerstvo vymaľovaná sála teraz vzbudzuje priateľskú atmosféru. Veríme, že našu kultúrnu sálu budeme môcť častejšie využívať a vždy ju zaplníte. Bola obnovená aj chodba a vymenili sme všetky okná. Terajšia etapa obnovy sa ukončí v apríli.

SPRAVODAJ יהוה

Sobota zážitkov – Šabat v Komárne

Už viac tisíc rokov prebieha diskusia o tom, či židovstvo udržalo dodnes sobotu alebo sobota udržala dodnes židovstvo. Druhú marcovú sobotu bola v obnovennej sále Zoltána Wallensteina nevídaná akcia.

Sobota zážitkov mala za cieľ vrátiť niečo späť zo starých čias, aby mal každý možnosť učiť sa, a to aj ten, kto nie je zbehlý v tradíciách židovstva. Vedenie

soboty realizoval rabin z Piešťan - **Zeev Stiefel**, ktorý má za úlohu návštevu malých komúní a obnovenie náboženského života v tejto časti Slovenska. Syna-

góga na ulici Frankel v Budapešti „požičala“ na víkend svojho kantora **Tamása Biczóa**. Poslucháč Židovskej univerzity Pál Megyes, ktorý sa u nás pravidelne zúčastňuje na sviatkoch, sa tiež aktívne zapojil do tejto akcie.

Na prostriedok sály sme vystreli na čas modlitby mechice, ako povedal pán rabin, je to z toho dôvodu, aby v priebehu modlenia pánom neunikli myšlienky. Po úvode nasledovalo spoločné vyučovanie piesní, túto časť viedol riaditeľ Sochnutu pre strednú a východnú Európu, **Eran El Bar**, následne kantor uvítal sobotu a spoločne sme sa modlili večernú modlitbu.

Rebecen a jej tri malé deti v predsieni synagógy usilovne pracovali na tom, aby pripravili pre 50 osôb glatt kóšer stravu, našťastie mali viacerých dobrovoľných pomocníkov. Na stôl sa dostali tradičné dobré a ešte lepšie jedlá, večera s piatimi chodmi chutila každému. Nasledovalo spoločné spievanie, potom sa účastníci predstavili a následne **Pál Megyes** podal vysvetlenie Tóry. Pri stoloch okrem miestnych členov komunity (ktorých bolo málo) sedeli naši súverci z Bratislavy, Vérteskethelyu, Taty, Tatabánye a z Budapešti. Už bol neskorý večer, keď sme skončili s modlitbami.

V sobotu ráno sme sa opäť stretli a modlili. Už dlhé roky neodznel šachrit v našom Menháze. Tóru predčítal pán rabin.

Po modlení sme sa opäť zišli v sále Zoltána Wallensteina, kde nás čakal krásne prestretý stôl s dobrým obedom.

Oslavili sme spoločne

Komárňanské dni

ŽNO v Komárne sa aj v roku 2009 zapojí do akcie Komárňanské dni. V nedeľu 26. apríla od 13.00 hod očakávame záujemcov v synagóge a v sále Zoltána Wallensteina, taktiež je možnosť prehliadky nášho mikromúzea Ármína Schnitzera. O 14.30 hod sa začína v synagóge koncert David Klezmer Quintetu a speváčky Judy Klein z Budapešti. Koncert usporiadame s podporou Kultúrneho Inštitútu MR v Bratislave. **Srdečne vás pozývame!**

Séderový večer

Podobne ako doteraz, aj v tomto roku usporiadame tradičný Séder pod vedením Pála Megyesa. Bude sa konať **9. apríla 2009 (štvrtok) o 18:00 h.**, v druhý večer sviatku, v budove Menház, v sále Zoltána Wallensteina. Kóšerná večera je zabezpečená z Budapešti. Účastnícky poplatok je 2,- eurá (vdďaka našim darcom). Prihlásiť sa môžete do 2. apríla 2009 na sekretariáte ŽNO, alebo na e-mailovej adrese kile@menhaz.sk!

(Pokračovanie na strane 4.)